

21η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ, Περί Αλεξάνδρου τύχης και ἀρετῆς, 6 329A-D

Καὶ μὴν ἡ πολὺ θαυματομένη πολιτεία τοῦ τὴν Στωικῶν αἴρεσιν καταβαλομένου Ζήνωνος εἰς ἓν τοῦτο συντείνει κεφάλαιον, ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίους, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἰς δὲ βίος ἢ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης. Τοῦτο Ζήνων μὲν ἔγραψεν ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσάμενος, Ἀλέξανδρος δὲ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον παρέσχεν. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλήσιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλὰ κοινὸς ἦκεν θεόθεν ἀρμοστής καὶ διαλλακτῆς τῶν ὄλων νομίζων, οὐς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὄπλοις βιαζόμενος καὶ εἰς ταῦτο συνενεγκῶν τὰ πανταχόθεν, ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ μίξας τοὺς βίους καὶ τὰ ἡθηκαὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας, πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας, ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἀλλοφύλους δὲ τοὺς πονηροὺς· τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μηδὲ πέλτῃ μηδ' ἀκινάκῃ μηδὲ κἀνδύι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακίᾳ τεκμαίρεσθαι, κοινὰς δ' ἐσθήτας ἡγεῖσθαι καὶ τραπέζας καὶ γάμους καὶ διαίτας, δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀνακεραυνυμένους.

A. Να ελέγξετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων σύμφωνα με το νόημα του κειμένου.

1. Ἐνας ἀπὸ τοὺς κύριους σκοποὺς τῆς πολιτείας τοῦ Ζήωνα εἶναι νὰ μὴ νιώθουν οἱ ἀνθρώποι πολῖτες διαφορετικῶν κοινωνιῶν.
2. Ὁ πρῶτος καὶ βασικότερος σκοπὸς τῆς πολιτείας τοῦ Ζήωνα εἶναι νὰ νιώθουν οἱ ἀνθρώποι συνδημότες καὶ συμπολίτες σὲ ἓνα κοινὸ βίῳ μὲ μίαν κοινὴν τάξιν.
3. Ὁ Ζήνων παρομοιάζει τὴν ιδεώδη πολιτεία τοῦ μὲ μίαν ἀγέλη ζῶων ποὺ ζοῦν «κατὰ φύσιν».
4. Ὁ Ἀλέξανδρος, σύμφωνα μὲ τὸν Πλούταρχο, ἀκολούθησε τὶς συμβουλές τοῦ Ἀριστοτέλη.
5. Ὁ Ἀριστοτέλης συμβούλευσε τὸν Ἀλέξανδρο νὰ ἀντιμετωπίζει ὅμοια τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς βαρβάρους.
6. Ὁ Ἀλέξανδρος συμπεριφερόταν στοὺς βάρβαρους ὡς νὰ εἶναι ζῶα ἢ φυτὰ.
7. Ὁ Ἀλέξανδρος παρουσιαζόταν ὡς ἀποδέκτης θεϊκῆς ἐντολῆς γιὰ μίαν οἰκουμένην τάξιν καὶ συμφιλίωσιν ὄλων.
8. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιβάλλει τὰ ἑλληνικὰ ἡθη στοὺς λαοὺς ποὺ κατακτᾷ.
9. Οἱ μεικτοὶ γάμοι χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο μὲ σκοπὸν νὰ συγκερασθοῦν τὰ διαφορετικὰ στοιχεῖα στὴν νέα ἐπικράτεια.
10. Ὁ Ἀλέξανδρος δε στόχευε στὸν πολιτιστικὸν συγκερασμὸν διαφορετικῶν στοιχείων στὴν ἐπικράτειά του.

B. Να επιλέξετε την απάντηση που συμπληρώνει σωστά τη θεματική πρόταση που σας δίνεται.

1. Η φιλοσοφία της ελληνορωμαϊκής εποχής θέτει ερωτήματα:

- α) διαφορετικά από τις προηγούμενες φιλοσοφικές αναζητήσεις
- β) ίδια με τις προηγούμενες φιλοσοφικές αναζητήσεις
- γ) απόλυτα όμοια με τις προηγούμενες φιλοσοφικές αναζητήσεις

2. Ο Πλούταρχος συσχετίζει την πολιτική του Αλεξάνδρου με την ουτοπική ιδέα που οραματίστηκε ο ιδρυτής της Στοάς, ο Ζήνων ο Κιτιεύς (333-περ. 264 π.Χ.) ο ιδρυτής της Στωικής φιλοσοφίας:

- α) ορθά
- β) λανθασμένα
- γ) ορθά με φανερές επιφυλάξεις

3. Η Πολιτεία του Ζήνωνα:

- α) είναι μια κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας
- β) είναι μια κοινότητα όλων των ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας
- γ) είναι μια κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, παρόμοια με αυτή που πραγματεύεται ο Πλάτων

4. Η Πολιτεία του Ζήνωνα συνιστά μια ενσυνείδητη:

- α) αντιγραφή της Πολιτείας του Πλάτωνα
- β) συνέχεια της Πολιτείας του Πλάτωνα
- γ) απόρριψη της Πολιτείας του Πλάτωνα

5. Βασική θέση του Ζήνωνα αποτελεί:

- α) να μη νιώθουμε τους εαυτούς μας ως κατοίκους ξεχωριστών πόλεων ή δήμων
- β) να νιώθουμε τους εαυτούς μας ως κατοίκους ξεχωριστών πόλεων ή δήμων
- γ) να νιώθουμε τους εαυτούς μας ως κατοίκους όμοιων πόλεων ή δήμων

6. Το ιδανικό κράτος, όπως το σχεδίασε ο Ζήνων:

- α) αναγνωρίζει τους φραγμούς της εθνικότητας ή του ιστορικού κράτους
- β) δεν αναγνωρίζει τους φραγμούς της εθνικότητας ή του ιστορικού κράτους
- γ) αναγνωρίζει μόνο τους φραγμούς της εθνικότητας και όχι του ιστορικού κράτους

7. Στους Στωικούς, ο νόμος είναι ουσιαστικό στοιχείο της πόλης, που ορίζεται ως:

- α) πλήθος ανθρώπων που κατοικούν στον ίδιο τόπο
- β) πλήθος των ελεύθερων πολιτών μιας πόλης
- γ) πλήθος ανθρώπων που διοικούνται από τον νόμο

8. Η οικουμενική Πολιτεία του Ζήνωνα θεμελιώνεται:

- α) στον αληθινό - φυσικό νόμο
- β) στο θετό δίκαιο που είναι διαφορετικό σε κάθε πόλη - κράτος
- γ) στην εξωτερική επιβολή νόμων που ρυθμίζουν τη λειτουργία της πόλης- κράτους

9. Οι απόψεις του Ζήνωνα για τον νόμο αποτελούν:

- α) μια συνέχεια της αντίληψης για την παραδοσιακή αντίθεση μεταξύ φύσης και νόμου
- β) μία ανατροπή της παραδοσιακής αντίθεσης μεταξύ φύσεως και νόμου
- γ) τίποτα από τα δύο

10. Ο Πλούταρχος διατυπώνει την άποψη:

- α) πως ο Αλέξανδρος με το έργο του έκανε πράξη τη θεωρητική σύλληψη του Ζήνωνα.
- β) πως ο Αλέξανδρος με το έργο του έκανε πράξη τη θεωρητική σύλληψη του Αριστοτέλη.
- γ) πως ο Αλέξανδρος με το έργο του έκανε πράξη τη θεωρητική σύλληψη του Πλάτωνα

11. Η συμβουλή του Αριστοτέλη προς τον Αλέξανδρο ήταν να συμπεριφερθεί προς τους Έλληνες:

- α) ήγεμονικῶς
- β) δεσποτικῶς
- γ) βαρβαρικῶς

12. Ο Πλούταρχος θεωρούσε πως ο Αλέξανδρος οραματιζόταν ένα οικουμενικό κράτος στο οποίο όλοι οι λαοί:

- α) θα αισθάνονταν κάποιος ότι ήταν υποταγμένοι σε άλλους
- β) θα ζούσαν ισότιμα
- γ) οι εξεγέρσεις και οι συνωμοσίες θα αντιμετώπιζονταν τιμωρητικά από την πλευρά του κατακτητή

13. Επέκταση και σταθεροποίηση της κυριαρχίας του Αλέξανδρου πραγματοποιούνταν:

- α) με ειρηνική ένταξη των φυλών και των λαών που συναντούσε κατά την εκστρατεία του
- β) με χρήση της δύναμης των όπλων για όσους δεν έπειθε να ενωθούν μαζί του χωρίς αντίσταση
- γ) ισχύουν και τα δύο.

14. Το πρόγραμμα πολιτιστικής ομογενοποίησης του Αλέξανδρου δεν περιελάμβανε:

- α) ανάμειξη των διαφορετικών τρόπων ένδυσης και διατροφής
- β) ενθάρρυνση ή οργάνωση μεικτών γάμων
- γ) κοινούς εορτασμούς και λατρεία θεών.

15. Ο Πλούταρχος εκφράζει πολύ παραστατικά την πολιτική του Αλέξανδρου με:

- α) μια παρομοίωση-μεταφορά
- β) μια προσωποποίηση
- γ) μια αντίθεση

16. Ο όρος «πατρίδα» από τους Κυνικούς:

- α) χρησιμοποιείται με τρόπο ίδιο με εκείνο των προγενέστερων φιλοσόφων
- β) διευρύνεται, για να συμπεριλάβει ολόκληρο τον κόσμο
- γ) προσδένεται και περιορίζεται στην πόλη καταγωγής του ανθρώπου

17. Κέντρο του κράτους για τον Αλέξανδρο ήταν:

- α) η αρχαία Μακεδονία
- β) η Πέλλα
- γ) το σημείο όπου βρισκόταν ο ίδιος, δηλαδή το μέρος όπου στρατοπέδευε

18. Το ύφος του Πλούταρχου είναι:

- α) απλό και επιμελημένο
- β) περίτεχνο και επιμελημένο
- γ) πομπώδες

19 - 20. Να συνδέσετε τα χωρία της στήλης Α με τα σχήματα λόγου της στήλης Β.

Στήλη Α	Στήλη Β
1. ἵνα δίκαιοις, ἀλλὰ καὶ πολίταις,	α. ἄρση και θέση
2. ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης.	β. αντίθεση
3. Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῶ, ἀλλὰ προσέταξεν	γ. πολυσύνδετο
4. πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν	δ. παρομοίωση